

ระบบประปาหมู่บ้านตำบลแม่สา

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จังหวัดเชียงใหม่

เขตตำบลแม่สาซึ่งประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน คือ บ้านศรีบุญเรือง(บางส่วน) บ้านท่าไคร้ บ้านแม่สาหลวง บ้านแม่สา บ้านดอนชัย และบ้านท้องฝายพัฒนา ตามลำดับ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ทำการขุดเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่ของตนเพื่อการอุปโภคบริโภค และนำน้ำจากลำน้ำแม่สาเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่บางหมู่บ้านได้รับการจัดสรรน้ำจากการประปาภูมิภาค ได้แก่ หมู่ 1 บ้านศรีบุญเรือง ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่เขตเทศบาล ได้รับการจัดสรรน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค และหมู่ 5 บ้านดอนชัย เนื่องจากเดิมตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลซึ่งปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาล (แต่ปัจจุบันได้รับการตรวจวัดพื้นที่พบว่าอยู่ในเขต อบต.แม่สา) ยังมีการใช้น้ำจากการประปาภูมิภาคเช่นเดิม

การใช้น้ำของประชาชนซึ่งอยู่ในเขต อบต. ต้องประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากเป็นการใช้น้ำจากการขุดเจาะจากน้ำบาดาล ซึ่งต่างกับการใช้น้ำจากการประปาภูมิภาคซึ่งมีการนำน้ำจากลำน้ำแม่สาซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี อบต.แม่สาจึงเห็นความสำคัญในการสร้างระบบประปาขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนของแต่ละหมู่บ้านในเขตตำบลแม่สา มีน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคเพียงพอกับความต้องการตลอดปี

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: แม่ริม

จังหวัด: เชียงใหม่

ประชากร: 5,334 คน

พื้นที่: 26.7 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2541 อบต.แม่สา จัดทำโครงการ "ระบบประปาหมู่บ้านตำบลแม่สา" ขึ้นในหมู่ 2 บ้านท่าไคร้ หมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง หมู่ 4 บ้านแม่สา และหมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องน้ำให้กับประชาชนตำบลแม่สา และเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการกันเอง รวมทั้งเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของระบบประปาหมู่บ้านซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติร่วมกัน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ในปี 2541 อบต.แม่สาสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 710,000บาท ในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา
2. ในปี 2542 ตำบลแม่สาดำเนินการแยกหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา โดยแยกเป็น หมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา เพิ่มขึ้นอีก 1 หมู่บ้าน ทำให้ระบบประปาเดิมที่สร้างขึ้นในหมู่ 4 แต่แยกมาอยู่ในพื้นที่ หมู่ 6 ซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นใหม่
 - ระบบประปาดังกล่าวจึงมีการโอนให้ หมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา ดำเนินการบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
 - ในปี 2542 อบต.แม่สาได้สนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นใน หมู่ 4 บ้านแม่สา

3. ในปี 2542 อบต.แม่สาได้สนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 2 บ้านท่าไคร้
4. อบต.แม่สาอนุญาตอุปกรณ์และเครื่องมือระบบประปาของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดเชียงใหม่(รพช.) ที่เคยสร้างไว้แต่ไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เพื่อนำมาปรับปรุงซ่อมแซม และจัดตั้งระบบประปาใหม่ในพื้นที่ของ หมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง โดยสนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านดังกล่าว
5. อบต.แม่สาจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน
6. อบต.แม่สาจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อดำเนินการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านในหมู่ 2,3,4 และ 6 ของตำบลแม่สา ประกอบด้วยกรรมการ ดังนี้
 - ประธาน 1 คน ทำหน้าที่เรียกประชุม
 - รองประธาน 1 คน ทำหน้าที่ประสานงาน
 - เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพน้ำ 1 คน ทำหน้าที่ตรวจคุณภาพน้ำ
 - เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหมายเลขมิเตอร์ 1 คน ทำหน้าที่ตรวจเลขมิเตอร์มาตรวัดน้ำ
 - เภรัญญิก 1 คน ทำหน้าที่ดูแลการเงินของสมาชิก
7. คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2,3,4 และ 6 ของตำบลแม่สา ดำเนินการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านและให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน โดยมีระเบียบว่าด้วย "การใช้น้ำประปาหมู่บ้าน" ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีข้อตกลงร่วมกันเอง

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. ในปี 2541 อบต.แม่สาสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 710,000 บาท ในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา
2. ในปี 2542 อบต.แม่สา สนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา
3. ในปี 2542 อบต.แม่สาสนับสนุนงบประมาณ ในการจ้างเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 2 บ้านท่าไคร้
4. อบต.แม่สาสนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาเดิมของ รพช. ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้ว และนำระบบประปาดังกล่าวมาดัดแปลงใหม่ในพื้นที่หมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. แทงก์น้ำ (ถังน้ำไฟเบอร์) และระบบประปา (ปั้มน้ำบาดาล) จำนวน 3 แห่ง
2. ถังน้ำโครงเหล็ก (ถังน้ำเก่าของรพช.) และระบบประปา (ปั้มน้ำบาดาล) จำนวน 1 แห่ง

บุคลากร

1. ช่างโยธา จำนวน 1 คน
2. คณะกรรมการบริหารระบบประปาของแต่ละหมู่บ้าน หมู่ที่ 2,3,4 และ 6 ของตำบลแม่สา จำนวนหมู่บ้านละ 5 คน ประกอบด้วย
 - ประธาน 1 คน
 - รองประธาน 1 คน
 - เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพน้ำ 1 คน
 - เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหมายเลขมิเตอร์มาตรวัดน้ำ 1 คน
 - เภรัญญิก 1 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2541	อบต.แม่สาเห็นความสำคัญเรื่องน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของประชาชนตำบลแม่สา เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ทำการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค แต่ต้องประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง จึงคิดหาแหล่งน้ำเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านของตำบลแม่สา โดยการจัดทำระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน	ปลัด อบต.
2541	- เขียนโครงการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา - เสนอโครงการต่อสภา อบต. เพื่ออนุมัติการดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ประกวดราคาผู้รับเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ทำสัญญาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา	เจ้าหน้าที่พัสดุ อบต./ผู้รับเหมา อบต.
2541	ตำบลแม่สาแยกหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา โดยแยกเป็นหมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนาเพิ่มขึ้นอีก 1 หมู่บ้าน ทำให้ระบบประปาเดิมที่สร้างขึ้นในพื้นที่หมู่ 4 แยกมาอยู่ในพื้นที่หมู่ 6 ระบบประปาดังกล่าวจึงมีการโอนให้หมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนาให้บริการประชาชนและดำเนินการบริหารจัดการ ดังนั้น อบต.แม่สาจึงดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นใหม่ในพื้นที่หมู่ 4 บ้านแม่สา ดังนี้ - เขียนโครงการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 4 บ้านแม่สา - เสนอโครงการต่อสภา อบต. เพื่ออนุมัติการดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ประกวดราคาผู้รับเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ทำสัญญาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา - ดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่สา	เจ้าหน้าที่พัสดุ อบต./ผู้รับเหมา อบต.
2541	- เขียนโครงการสร้างระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 2 บ้านท่าไคร้ - ประกวดราคาผู้รับเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 2 บ้านท่าไคร้ - ทำสัญญาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 2 บ้านท่าไคร้ - ดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 2 บ้านท่าไคร้	เจ้าหน้าที่พัสดุ อบต./ผู้รับเหมา อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2541	อบต.แม่สา นำอุปกรณ์และเครื่องมือระบบประปาของ รพช.ที่เคยสร้างไว้แต่ไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้มาปรับปรุงซ่อมแซม และจัดตั้งระบบประปาใหม่ในพื้นที่ของหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง - เขียนโครงการเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง - เสนอโครงการต่อสภา อบต. เพื่ออนุมัติการดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง - ประกวดราคาผู้รับเหมาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง - ทำสัญญาดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง - ดำเนินการสร้างระบบประปาหมู่บ้าน ของหมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง	อบต. เจ้าหน้าที่พัสดุ อบต./ผู้รับเหมา อบต.

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

- ประชาชนในพื้นที่ของตำบลแม่สาซึ่งมีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จากการขุดเจาะน้ำบาดาลประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง
- ระบบน้ำประปาอบต.แม่สาเดิมที่ รพช. เคยสร้างไว้บางแห่งเกิดการชำรุด ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เนื่องจากไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง

หลังการดำเนินการ

- ประชาชนบางส่วนในพื้นที่ของตำบล ซึ่งได้รับการจัดสรรน้ำจากระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ 6 บ้านทองฝายพัฒนา หมู่ 4 บ้านแม่สา หมู่ 2 บ้านท่าไคร้และบ้านแม่หลวง รวมทั้งหมู่ 3 บ้านศรีบุญเรือนมีน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคตลอดปี
- ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบน้ำประปา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต ทำให้ทุกคนให้ความสนใจในการดูแลรักษาและระบบประปาหมู่บ้านได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง
- ระบบน้ำประปาอบต.แม่สาเดิมที่ รพช. เคยสร้างไว้บางแห่งเกิดการชำรุด ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ อบต. นำมาปรับปรุงซ่อมแซมและใช้สร้างระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่หมู่ 3 บ้านแม่สาหลวง

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ประชาชนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดการเรื่องน้ำ เนื่องจากเห็นว่าน้ำใช้กันอยู่แล้วแต่มีความต้องการเรื่องถนนมากกว่า	จัดทำประชาคม ดึงผู้นำชุมชนเข้าร่วมเพื่อชี้แจงเรื่องความจำเป็นในเรื่องการใช้น้ำและประโยชน์ที่จะได้รับ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การทำในสิ่งที่ก่อประโยชน์ให้กับชุมชนที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ทุกเรื่อง และไม่จำเป็นต้องดำเนินการตลอด เนื่องจากหากประชาชนสามารถดำเนินการได้เอง ควรให้มีการบริหารจัดการกันเอง แต่ต้องมีการวางรากฐานความเป็นไปได้และความแน่นอนไว้

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

1. ปัญหาเรื่องน้ำเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากประชาชนทุกคนมีความจำเป็นต้องใช้น้ำอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการอุปโภคบริโภค ดังนั้นประชาชนย่อมเห็นและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก และการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้านทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน
2. ในปีงบประมาณ 2547 มีการสนับสนุนการดำเนินการขยายระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในระบบประปาหมู่บ้านของหมู่ที่ 2 บ้านท่าไคร้ และหมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา เนื่องจากพบว่าน้ำเริ่มจะไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

1. โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงการที่ใหญ่โตหรือใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่การประยุกต์ใช้จากของเดิมที่มีอยู่มีการปรับเปลี่ยน ปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ย่อมก่อให้เกิดอย่างมหาศาลได้โดยเฉพาะเรื่องพื้นฐานอันได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา ที่ประชาชนความจำเป็นต้องใช้ตลอดเวลา
2. การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเป็นสิ่งที่ดี เป็นการทำให้ประชาชนได้รู้จักการทำงานร่วมกันบริหารจัดการสาธารณะสมบัติของชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายขจร คำออน
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา
ที่อยู่ : หมู่ 6 ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ : (053) 298-047

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 6 ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180
ขนาดพื้นที่	26.7 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	6,004,519.49 บาท (ปีงบประมาณ 2541)
งบประมาณรายได้	12,541,414.96 บาท (ปีงบประมาณ 2541)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	11 คน (ทั้งหมด) 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	5,334 คน
จำนวนครัวเรือน	1,342 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	120,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลแม่สาตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอแม่ริม ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านศรีบุญเรือง ท่าไคร้ แม่สาหลวง แม่สา ดอนชัยและท้องผายพัฒนา เดิมชื่อตำบลท่าไคร้ เมื่อ พ.ศ.2473 พระศรีวราณรงค์ เป็นนายอำเภอแม่ริม พ่อขุนบรรเทิง เป็นผู้ปกครองตำบลเห็นว่าชาวบ้านใช้น้ำจากลำน้ำแม่สา มีความอุดมสมบูรณ์ใช้ในการเกษตรดี จึงให้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นตำบลแม่สา เดิมแยกหมู่บ้านเป็น 4 หมู่บ้าน สืบต่อกันมาจนปัจจุบันแยกเป็น 6 หมู่บ้าน ตำบลแม่สา มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มทั้งตำบล มีลำธารไหลผ่านบางหมู่บ้าน มีทิวทัศน์สวยงาม แบบป่าเขาสาธาร เหมาะสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยแบบอิงบรรยากาศ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขายเป็นอาชีพเสริม